

Bild A 00246 Kägedalens kyrka, Kusmark 1950.

Byggnadshistorik

Kyrkan byggdes 1929–1930 efter ritningar från 1927 av arkitekt Kjell Westin, Stockholm. Byggmästare/entreprenör var E. Fjällström och J. A. Ödmark, Örnsköldsvik. Arkitekturen är i 20-talsklassicistisk stil, med stildrag hämtade från medeltid och 1700-talets provinsiella barock. Kyrkan följer det klassicistiska mönstret med torn i väster och långhus och kor i kyrkans längdriktning i öster. Sakristian är traditionsbundet placerad i nordost. Medeltida drag är det indragna och lägre korpartiet, vilket i interiören avspeglas i den kraftiga triumfbågen. Valven uppvisar både medeltida och barocka drag. Speciellt de kraftiga gördelbågarna efter väggarna och valven som saknar ribbor, är hämtade från barocken. Exteriören är i det stora hela en pastisch på det sena 1700-talets landsortsarkitektur. Speciellt hämtades inspiration från bonde- och stadsbyggmästarnas verksamhet i Norrland, vilket främst avspeglas i det oproportionerligt breda tornet. Tornhuvens höga och svängda form hämtades närmast från den jämtländske 1700-tals byggmästaren Pål Pehrsson i Stuguns kyrkobyggnader, bl a tornet till Edsele kyrka. Inspiration till valvens kraftiga gördelbågar hämtades sannolikt från Tuna kyrka i Medelpad, uppförd av Per Hagmansson 1777–1778. Det mest utpräglade moderna dragen i arkitekturen är de små nedre fönstren på tornet samt farstukvisten i sydost med brant snedtak. Inredningen är i samstämmighet med kyrkans yttre, hämtade från barocken, bl a predikstolen, altarringen och läktarens speglar och listverk. Det enda modernistiska draget är orgelfasadens pyramidformade och genombrutna gestaltning.

Byggnadsbeskrivning

Kyrkan är uppförd på betonggrund med fasader i putsat tegel målade i vit kalkfärg. Den har ett brett torn i väster, ett rektangulärt långhus och ett smalare, utskjutande lägre korparti i öster samt en sakristia i nordost mellan långhus och kor. En liten utbyggnad i skärningen mellan långhus och kor på södra sidan, fungerar som koringång. Långhuset, koret och sakristian täcks av branta sadeltak med koppartäckning. Utbyggnaden i söder har brant snedtak, täckt av koppar. Tornavslutningen är gestaltad med en svängd huv, krönt av en fyrsidig lanternin av trä med huv, glob och tupp. Torn- och lanterninhuv är också täckt av koppar. Fasaden har fyra fönsteraxlar och koret har ett fönster åt söder. Sakristians fönster vetter mot norr och öster. Tornet har två små fönster längst ned, på vardera sida för ljusinsläpp till vapenhuset, en stor fönsteraxel för ljusinsläpp på läktaren samt däröver små fönster i söder, väster och norr för ljusinsläpp till tornkammaren. Ovanför dessa finns små ljudöppningar i alla vädersträck. Alla fönster- och ljudöppningar är rundbågiga och saknar omfattning.

Kulturhistorisk status

Kågedalens kyrka är en fin representant för den 20-tals klassicistiska sakrala arkitekturen med starkt tillbakablickande drag mot medeltiden och barocken. Kyrkans yttre har inte förändrats nämnvärt sedan byggnadstiden. Interiören har genomgått relativt små förändringar sedan byggnadstiden. Det unika är således att både exteriören och interiören är så välbevarad sedan byggnadstiden. Relativt få kyrkor visar också en sådan konsekvent inredning, där både de fasta- och lösa inventarier är ritade av kyrkans arkitekt Kjell Westin. Dessutom har i stort sett, ingen ny inredning eller föremål tillförts i kyrkorummet. Stilmässigt har kyrkan, med sin starkt tillbakablickande karaktär, sin främsta parallell i länet, med Sankt Olofs kyrka i Skellefteå, uppförd 1926–1927. Kyrkotuppen i tornet är f ö, enligt uppgift den största i landet.

Källa: Västerbottens museum/Vård- och underhållsplan för Kågedalens kyrka.